

Η Ελλάδα ως διεθνής κόμβος logistics: Η συμβολή των λιμένων και των εμπορευματικών κέντρων

I. Μίνης

Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου

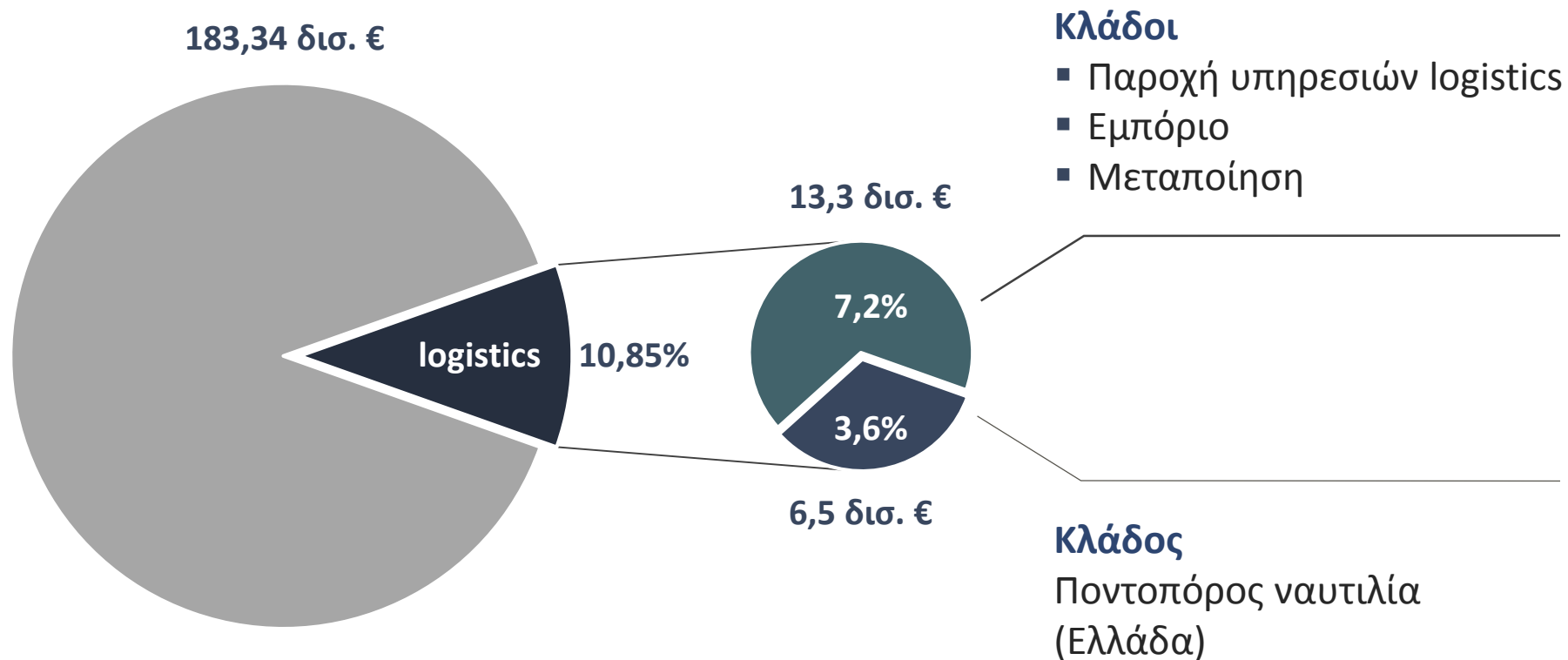
Πρόεδρος Συμβουλίου Εφοδιαστικής

Περιεχόμενα

- 1. Ο εθνικός ρόλος των logistics**
2. Η Ελλάδα ως διεθνής κόμβος logistics;
3. Ο ρόλος των λιμένων και των εμπορευματικών κέντρων
4. Προτάσεις

Η συνεισφορά των logistics στο εθνικό ΑΕΠ είναι σημαντική

Συνεισφορά στο εθνικό ΑΕΠ (2013)

Πηγή: Ο Κλάδος των logistics στην Ελλάδα, EEL, Παν. Αιγαίου, Δεκ. 2014

Η Πολιτεία θεωρεί την εφοδιαστική βασικό μοχλό ανάπτυξης της Ελλάδας: Συμβούλιο ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας εφοδιαστικής

Αποστολή Συμβουλίου

- Γνωμοδοτικό και συμβουλευτικό όργανο του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων σε θέματα ανταγωνιστικότητας, ανάπτυξης και οργάνωσης της Εφοδιαστικής στο πλαίσιο Εθνικής Στρατηγικής

Γνωμοδοτικές – συμβουλευτικές αρμοδιότητες Συμβουλίου

- Εντοπισμός θεμάτων στρατηγικής και διαμόρφωση προτάσεων βελτίωσης
- Πρωτοβουλίες βελτίωσης οργάνωσης, ποιότητας των υπηρεσιών, μείωσης του κόστους και ενδυνάμωσης της ανταγωνιστικότητας
- Απλοποίηση της νομοθεσίας και βελτίωση του θεσμικού περιβάλλοντος
- Σύνταξη γνωμοδοτήσεων προς τους αρμόδιους Υπουργούς και εκπόνηση ετήσιου προγραμματισμού δράσης
- Προτάσεις για ανάπτυξη και βελτίωση των υφιστάμενων μεταφορικών υποδομών
- Κίνητρα για επενδύσεις σε καινοτόμες και περιβαλλοντικά συμβατές δράσεις

Η Πολιτεία θεωρεί την εφοδιαστική βασικό μοχλό ανάπτυξης της Ελλάδας: **Εθνικό σχέδιο δράσης για την εφοδιαστική**

Ολιστική στρατηγική για την ανάπτυξη

- αναγνωρίζει την ελληνική εφοδιαστική αλυσίδα ως **σημαντικό αναπτυξιακό εργαλείο** για την ενίσχυση της ελληνικής οικονομίας
- αποδίδει **πρωταρχική σημασία** στην ανάπτυξη του τομέα
- στοχεύει να καταστήσει τη χώρα **ηγετικό κέντρο logistics** μέσα από την ανάπτυξη υπηρεσιών διαμετακόμισης υψηλής προστιθέμενης αξίας

Για το λόγο αυτό υλοποιείται από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών το **Εθνικό Σχέδιο Δράσης** για την εφοδιαστική αλυσίδα

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την εφοδιαστική

- περιλαμβάνει 35 Δράσεις
- ολοκληρώνεται το 2020

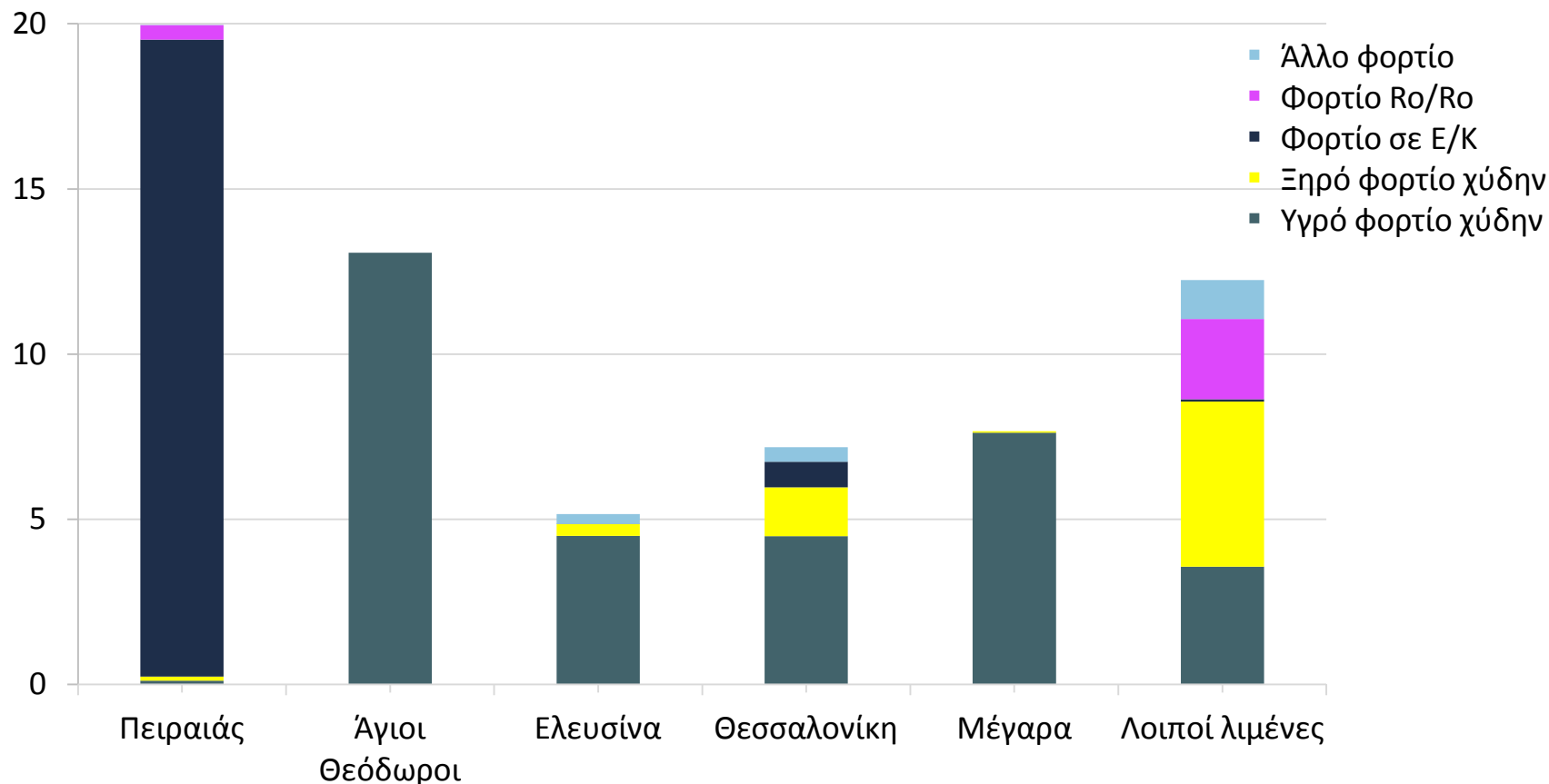
Περιεχόμενα

1. Ο ρόλος των logistics για την Ελληνική οικονομία
- 2. Η Ελλάδα ως διεθνής κόμβος logistics;**
3. Ο ρόλος των λιμένων και των εμπορευματικών κέντρων
4. Προτάσεις

Επιτυγχάνεται το όραμα για την ανάδειξη της Ελλάδας ως κόμβος logistics της Ανατ. Μεσογείου και της Κεντρικής και Ανατ. Ευρώπης (1/3);

Δραστηριότητα λιμένων

Σημαντικές εμπορευματικές ροές -
Εκφορτωθέντα σε εκατ. Τόνους (2017)

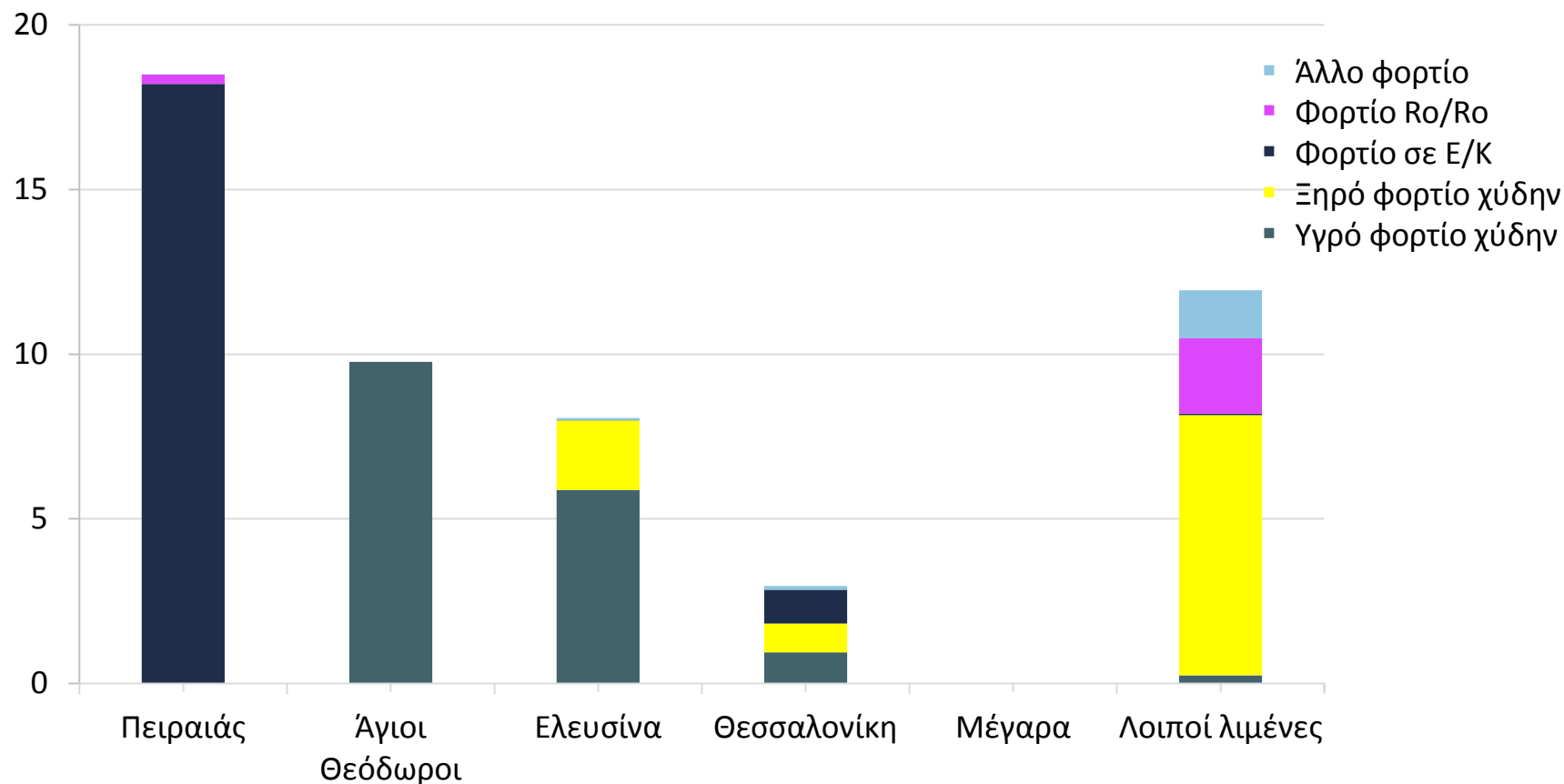

Πηγή: Στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ

Επιτυγχάνεται το όραμα για την ανάδειξη της Ελλάδας ως κόμβος logistics της Ανατ. Μεσογείου και της Κεντρικής και Ανατ. Ευρώπης (2/3);

Δραστηριότητα λιμένων

Σημαντικές εμπορευματικές ροές -
Φορτωθέντα σε εκατ. Τόνους (2017)

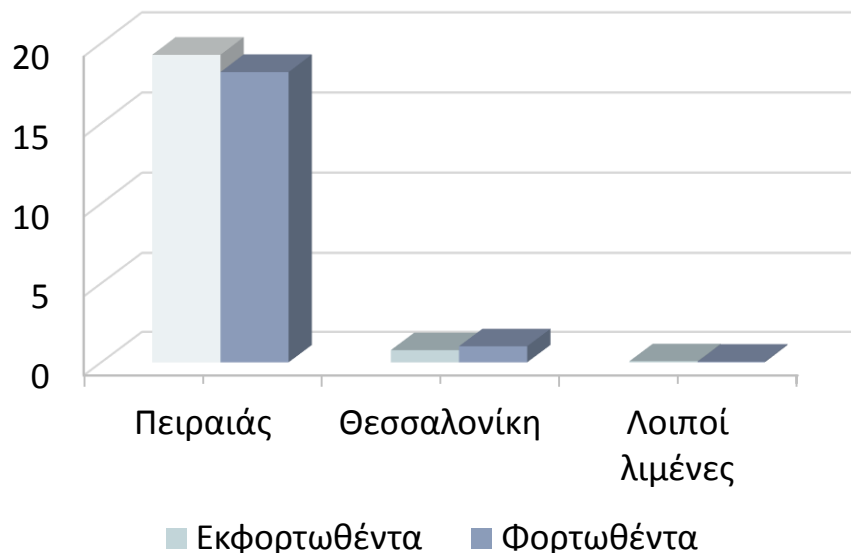
Πηγή: Στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ

Επιτυγχάνεται το όραμα για την ανάδειξη της Ελλάδας ως κόμβος logistics της Ανατ. Μεσογείου και της Κεντρικής και Ανατ. Ευρώπης (3/3);

Δραστηριότητα λιμένων

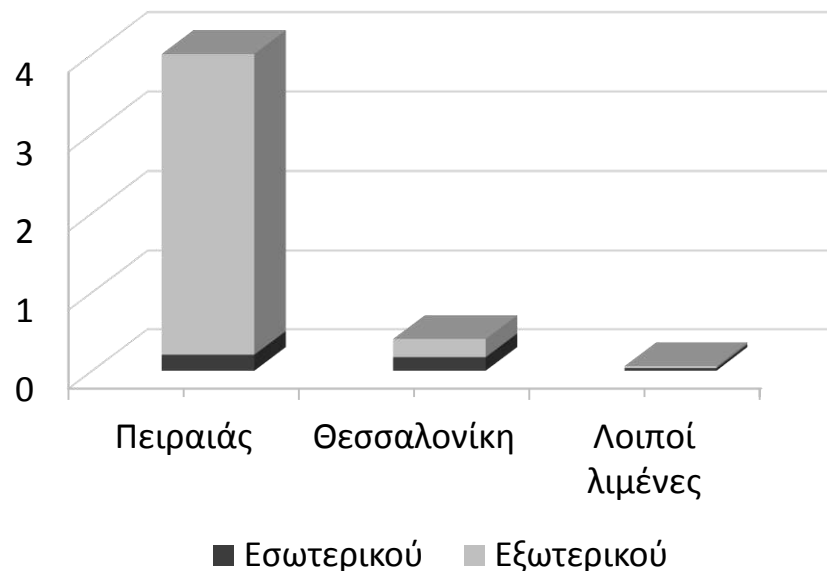
Οι ροές Ε/Κ παρουσιάζουν μεγάλη ανάπτυξη – με μεγαλύτερη κίνηση στον Πειραιά

Εμπορευματοκιβώτια (σε εκατ. Τόνους 2017)

Πηγή: Στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ

Διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων (σε εκατ. TEU 2017)

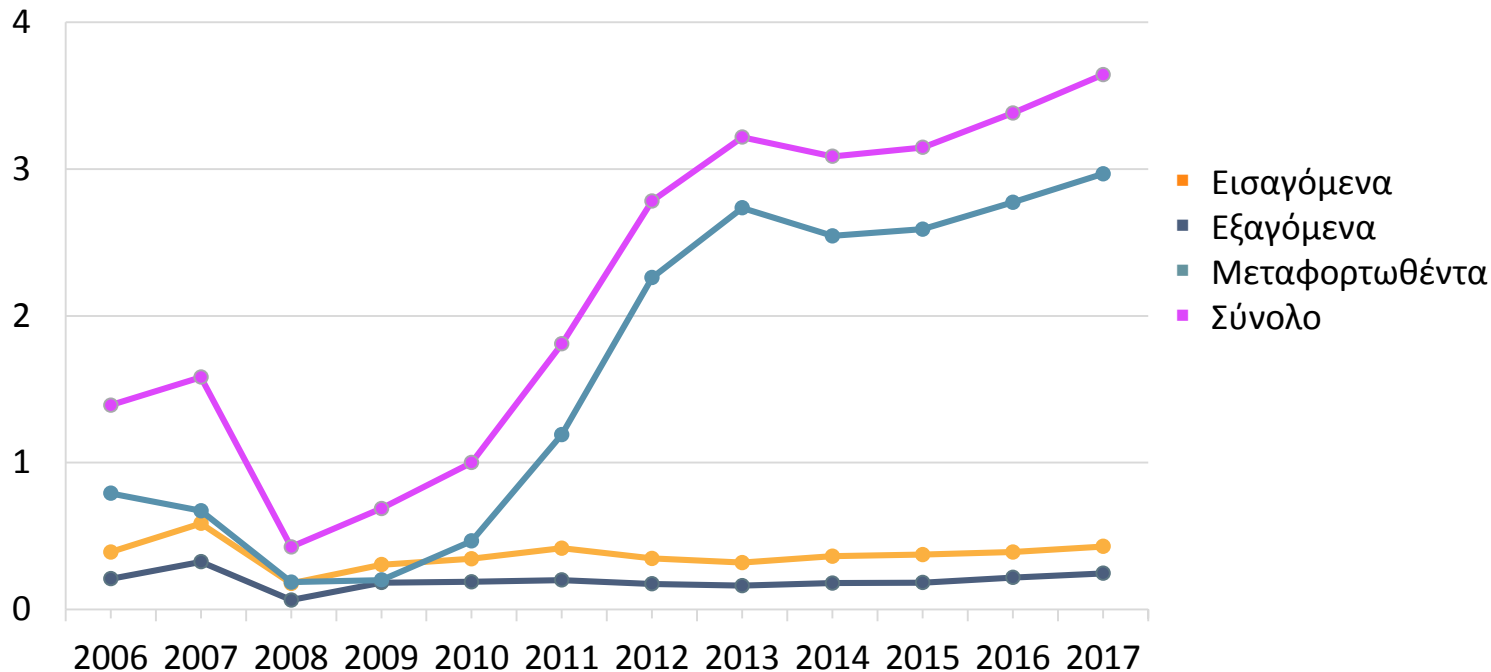
Συμπέρασμα

1

Ευκαιρία για τα ελληνικά logistics λόγω της ανάπτυξης του Πειραιά και της επερχόμενης ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης

Η ανάπτυξη αυτή έχει προστιθέμενη αξία για τη χώρα;

Διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων μέσω ΟΛΠ (σε εκατ. TEU)

Πηγή: Master Plan ΟΛΠ

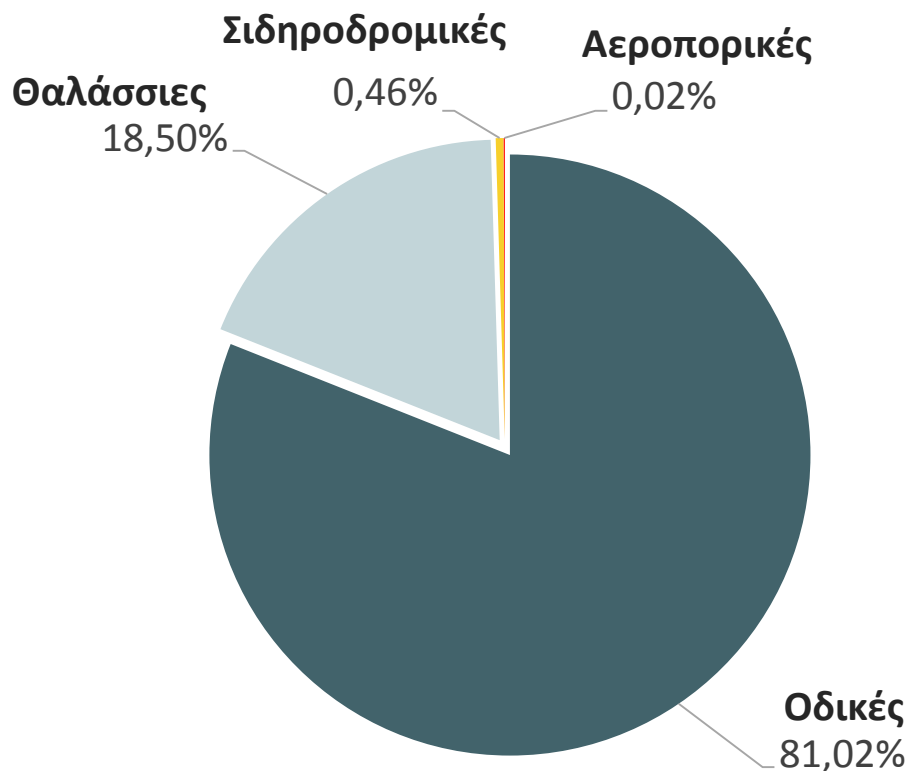
Συμπέρασμα

2

- Μικρό ποσοστό από τη συνολική κίνηση εισέρχεται προς/ εξέρχεται από τη χώρα
- Η προστιθέμενη αξία της ανάπτυξης στα logistics και στη χώρα είναι περιορισμένη

Η προσέλκυση διεθνών ροών που προσθέτουν αξία στα ελληνικά logistics (εκτός διαμετακόμισης) περιορίζεται και από τις μεταφορικές υπηρεσίες

Μεταφορές

Λόγοι επιλογής οδικών μεταφορών

- Περιορισμένες αποστάσεις εντός της επικράτειας
- Γεωμορφολογία
- Ευελιξία και αξιοπιστία

Στόλος οχημάτων

1,3 εκ. Ι.Χ.
Γηρασμένα και μικρού μεγέθους οχήματα

36,5 χιλ. Δ.Χ.
Κατακερματισμένη αγορά

Πηγή: Ο Κλάδος των logistics στην Ελλάδα, EEL, Παν. Αιγαίου, Δεκ. 2014

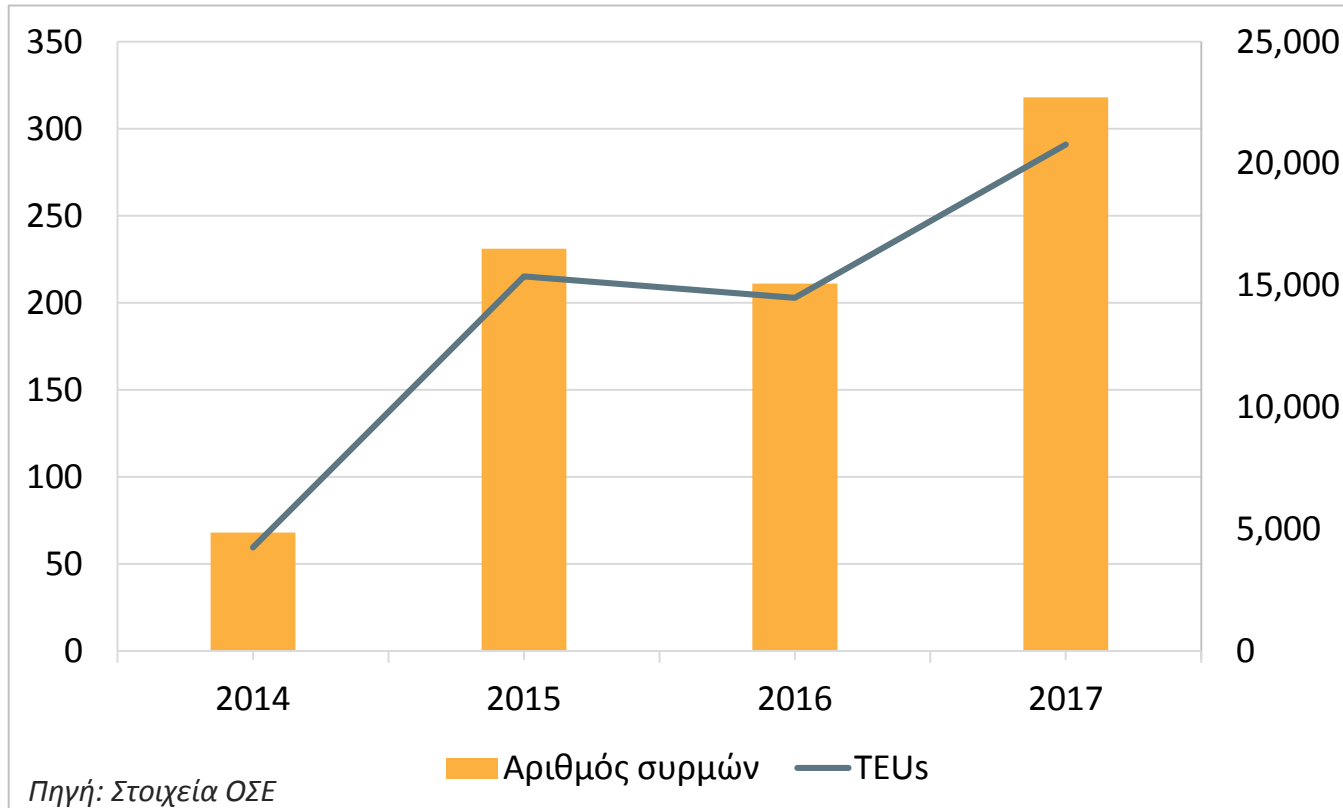
Συμπέρασμα

3

Απαραίτητη η ανάπτυξη σιδηροδρομικών και αεροπορικών μεταφορών

Ιδιαίτερα οι σιδηροδρομικές μεταφορές είναι καταλύτης προσέλκυσης και διακίνησης διεθνών ροών συνδυασμένων μεταφορών

Εξέλιξη μεταφορών εμπορευματοκιβωτίων από τον λιμένα Νέου Ικονίου με σιδηρόδρομο

Συμπέρασμα

4

Με την επικείμενη ολοκλήρωση των σιδηροδρομικών έργων, η χώρα δύναται να αυξήσει τη σιδηροδρομική μεταφορά από 1 σε 10 συρμούς ανά ημέρα (200,000 TEUs/έτος)

Περιεχόμενα

1. Ο εθνικός ρόλος των logistics
2. Η Ελλάδα ως διεθνής κόμβος logistics;
- 3. Ο ρόλος των λιμένων και των εμπορευματικών κέντρων**
4. Προτάσεις

Υπάρχει ευκαιρία; Ναι, υπό προϋποθέσεις

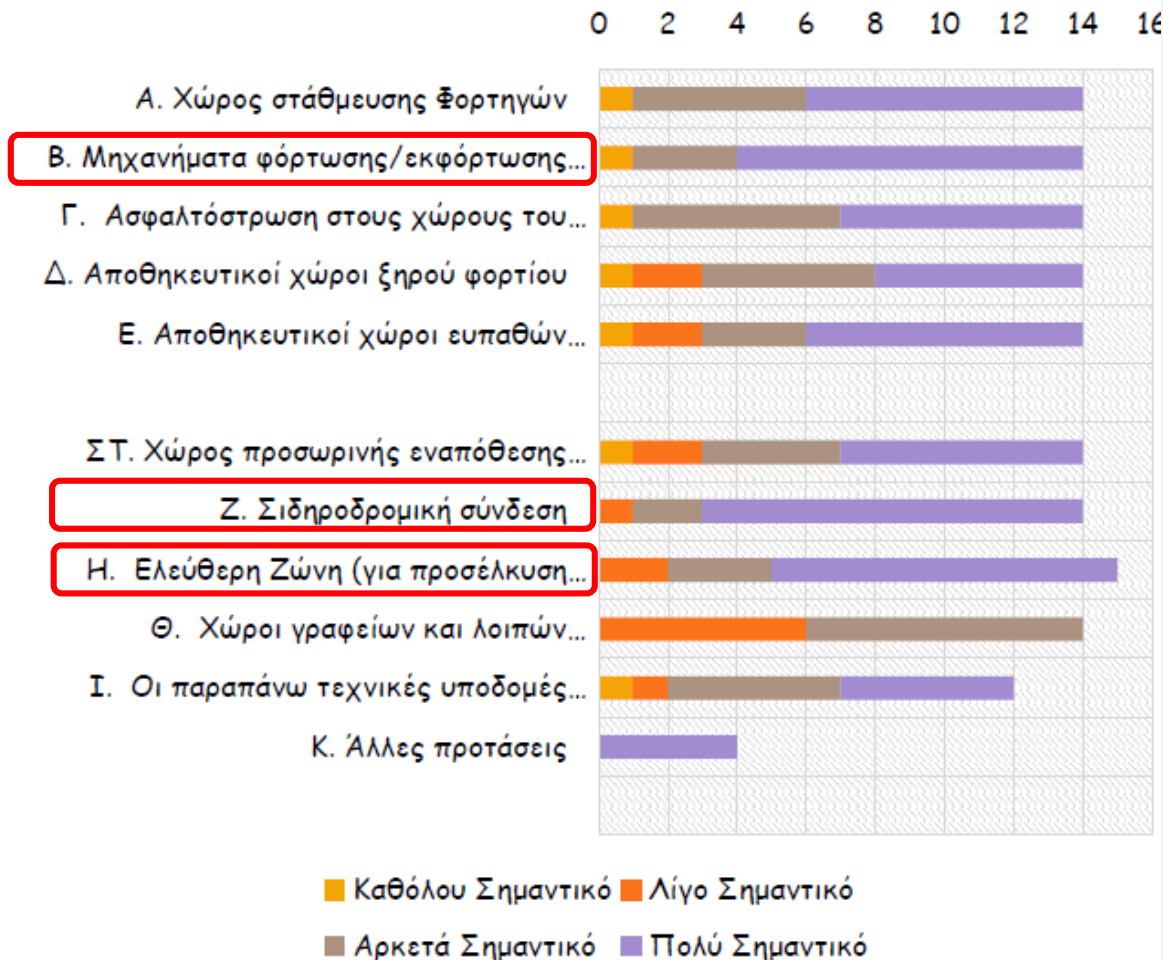
Ευκαιρίες

- ✓ Υπάρχουν οι ροές
- ✓ Ο θαλάσσιος δρόμος του μεταξιού
- ✓ Η πύλη των Βαλκανίων
- ✓ Αξιόπιστες εταιρίες logistics

Τι πρέπει να κάνουν οι λιμένες; Η έρευνα του Συμβουλίου με Οργ. Λιμένων και εταιρίες logistics αναδεικνύει συγκεκριμένες πρωτοβουλίες (1/2)

Υποχρεωτικές Υποδομές Εντός Λιμένα

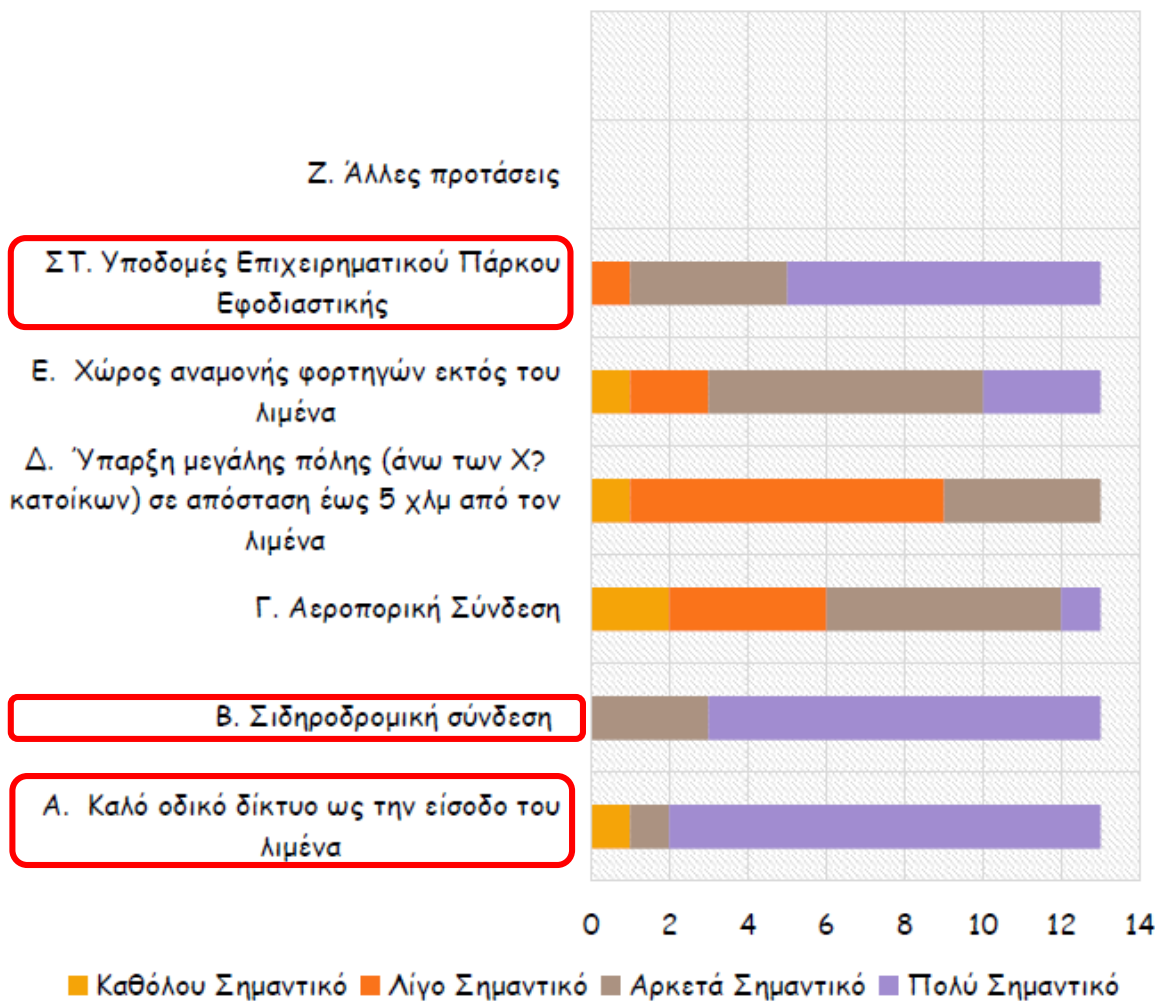
Συμπεράσματα

- ✓ Η ελεύθερη ζώνη απαιτεί σημαντική οργάνωση
- ✓ Τόσο η σιδηροδρομική σύνδεση όσο και ο εξοπλισμός φόρτωσης/εκφόρτωσης απαιτούν σημαντικές επενδύσεις

Πηγή: Μελέτη Συμβουλίου Εφοδιαστικής, Συντονιστής Δ. Κλημέτζος

Τι πρέπει να κάνουν οι λιμένες; Η έρευνα του Συμβουλίου με Οργ. Λιμένων και εταιρίες logistics αναδεικνύει συγκεκριμένες πρωτοβουλίες (2/2)

Υποχρεωτικές Υποδομές Εκτός Λιμένα

Συμπεράσματα

- ✓ Οι υποδομές Εμπορευματικού Κέντρου απαιτούν χώρο και επενδύσεις (αποθήκες, εναπόθεση Ε/Κ, εξοπλισμό)
- ✓ Απαραίτητη η αποτελεσματική οδική σύνδεση (υποδομή - επενδύσεις)
- ✓ Απαραίτητη η σιδηροδρομική σύνδεση (υποδομή - επενδύσεις)

Πηγή: Μελέτη Συμβουλίου Εφοδιαστικής, Συντονιστής Δ. Κλημέτζος

Οι οργανισμοί λιμένων και οι εταιρίες logistics κατατάσσουν τον ΟΛΠ και τον ΟΛΘ στην κορυφή – οι υπόλοιποι λιμένες έχουν την ίδια βαθμολογία

Παρατηρήσεις

- Η στρατηγική για τους ΟΛΠ και ΟΛΘ έχει αποσαφηνισθεί, καθώς και το επιχειρηματικό τους σχέδιο
- Για την ανάπτυξη των υπολοίπων λιμένων υπάρχουν σε εξέλιξη πρωτοβουλίες – τα master plans των ΟΛ στην πλειοψηφία τους προβλέπουν υποδομές logistics
- Απαιτείται ολιστικό σχέδιο ανάπτυξης του δικτύου λιμένων της χώρας (κεντρικό και εκτεταμένο) σε σχέση με τα logistics;

Η ανάγκη εκπόνησης ολιστικού σχεδίου διαφαίνεται από τα αποτελέσματα της έρευνας

Σχετικά αποτελέσματα

- Όλοι οι λιμένες χαρακτηρίζονται και ως εμπορικοί και έχουν καταταχθεί στην κατηγορία K1 – διεθνούς ενδιαφέροντος
- Στους περισσότερους λιμένες υπάρχουν περιορισμοί στις συνδέσεις με το οδικό δίκτυο. Οι ΟΛΠ, ΟΛΘ, ΟΛΒ, ΟΛΑ συνδέονται με το σιδηροδρομικό δίκτυο
- Οι ΟΛ Αλεξανδρούπολης, Ελευσίνας, Ηγουμενίτσας και Θεσσαλονίκης έχουν χώρους για ενδεχόμενη ανάπτυξη Εμπορευματικών Κέντρων
- Οι ΟΛ Πειραιά, Αλεξανδρούπολης, Ελευσίνας και Θεσσαλονίκης διαθέτουν ελεύθερη ζώνη
- Οι περισσότεροι λιμένες εκτιμούν πως έχουν σημαντικό ρόλο στο δίκτυο logistics της χώρας
- Όλοι οι λιμένες θεωρούν πως αποτελούν θαλάσσια πύλη για άλλες χώρες – πολλοί εκτιμούν ότι έχουν και διαμετακομιστικό ρόλο
- **Πως συνδυάζονται/προτεραιοποιούνται τα ανωτέρω;**

Τα εμπορευματικά κέντρα, με τον κατάλληλο σχεδιασμό, θα υποστηρίξουν την ανταγωνιστικότητα του τομέα των ελληνικών logistics

Ρόλος Κέντρων

- Συγκέντρωση συναφών δραστηριοτήτων logistics, πολλαπλών εταιριών (διαμεταφορείς, μεταφορείς, τελωνείο, 3PL, υποστηρικτικές υπηρεσίες)
- Οικονομίες κλίμακας στη μεταφορά – πολλαπλές επιλογές (+ συνδυασμένες)
- Κόμβοι υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας
- Εθνικός ή/και διεθνής ρόλος
- Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας
- Προσέλκυση οικονομικής δραστηριότητας,

Υποδομές

- Έκταση 150.000 – 1.500.000 m²
- Αποθήκες (ξηρού, ελεγχόμενης θερμοκρασίας, κατάψυξης), με πρόσβαση τόσο οδική όσο και σιδηροδρομική
- Άλλες εγκαταστάσεις προστιθέμενης αξίας
- Χώροι εναπόθεσης container
- Σταθμός συνδυασμένων μεταφορών με κατάλληλο εξοπλισμό
- Υποστηρικτικές υποδομές (τελωνείο, ξενοδοχείο, σταθμός καυσίμων, γραφεία, καταστήματα, ...)

Η χώρα, με καταλύτη μέχρι στιγμής την ΓΑΙΑΟΣΕ, κάνει τα πρώτα της βήματα

Θριάσιο

- Κύρωση από Βουλή – έγκριση από DG Comp - έναρξη κατασκευής
- Master plan ανταποκρίνεται στους στόχους ανάπτυξης
- Προτεραιότητα αποτελεί η οργάνωση της λειτουργίας του κέντρου
- Θα δοκιμαστεί η όρεξη της αγοράς για προσφορά υπηρεσιών (logistics και προστιθέμενης αξίας) σε διεθνή φορτία

Στρατόπεδο Γκόνου

- Α φάση διαγωνισμού: Τρία σχήματα (κατασκευαστικές εταιρίες)
- Απαιτείται προσδιορισμός του ρόλου του κέντρου
 - ✓ dry port vs. διαθεσιμότητα χώρου στο Λιμένα Θεσσαλονίκης;
 - ✓ Κέντρο agrologistics
 - ✓ Ενοικίαση σύγχρονων αποθηκών vs. Υφιστάμενων χώρων σε Καλοχώρι και αλλού;

Οι διάφοροι τύποι των εμπορευματικών κέντρων θα καθοδηγήσουν την περαιτέρω στρατηγική ανάπτυξης

Τύποι Κέντρων

- Σε λιμένες, καθώς και σε dry ports – συνδυασμένων μεταφορών
- Σε αεροδρόμια – εξυπηρέτηση αεροπορικών μεταφορών
- Εθνικοί/διεθνείς διαμετακομιστικοί κόμβοι πλησίον αστικών κέντρων (line haul και διανομή)
- Κέντρα κυρίως αποθήκευσης - logistics
- Εξειδικευμένα κέντρα (Agrologistics, Logistics μεταποίησης)
- Αστικά Κέντρα Εναπόθεσης Εμπορευμάτων – ΑΚΕΕ (consolidation centres)

Άλλα Ε/Κ

- Ηγουμενίτσας, Θεσσαλίας, Αλεξανδρούπολης, ...
- Απαιτείται ιεράρχηση ρόλων και κέντρων
- Απαιτείται και εδώ ολιστικό σχέδιο ανάπτυξης;

Περιεχόμενα

1. Ο εθνικός ρόλος των logistics
2. Η Ελλάδα ως διεθνής κόμβος logistics;
3. Ο ρόλος των λιμένων και των εμπορευματικών κέντρων
4. Προτάσεις

Για την εκμετάλλευση των ευκαιριών και την αντιμετώπιση των αδυναμιών το Συμβούλιο Εφοδιαστικής έχει συγκεκριμένες προτάσεις (1/4)

Διεθνείς ροές

- 1 Να προσδιορισθούν οι διεθνείς εμπορευματικές ροές και να κατηγοριοποιηθούν ανά πύλη της χώρας, προορισμό, τύπο
- 2 Για τις εν δυνάμει ροές να προσδιοριστούν ανά κατηγορία:
 - ✓ Η προστιθέμενη αξία για τη χώρα
 - ✓ Δράσεις που θα ενισχύσουν τις ροές με υψηλή προστιθέμενη αξία
 - ✓ Η δυναμικότητα συστημάτων μεταφοράς (σιδηροδρ. αεροπορικής)
 - ✓ Πρωτοβουλίες αύξησης της ζήτησης - ενίσχυσης της προσφοράς
- 3 Να προσδιοριστεί η ζήτηση για **υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας στα διεθνή φορτία**
 - ✓ Συναρμολόγηση
 - ✓ Συσκευασία – (ανα)συσκευασία
 - ✓ Ομαδοποίηση (από)ομαδοποίηση, κλπ

Για την εκμετάλλευση των ευκαιριών και την αντιμετώπιση των αδυναμιών το Συμβούλιο Εφοδιαστικής έχει συγκεκριμένες προτάσεις (2/4)

Ολιστική αντιμετώπιση

- 4 Ολιστικό σχέδιο ανάπτυξης λιμένων σε σχέση με υποδομές και υπηρεσίες εφοδιαστικής - logistics
- 5 Ολιστικό σχέδιο ανάπτυξης εμπορευματικών κέντρων στη χώρα (εθνικής και τοπικής εμβέλειας)
 - ✓ Χρειάζονται πάνω από δύο Ε.Κ.;
 - ✓ Ρόλος και τύπος καθενός
 - ✓ Χωροθέτηση, βιωσιμότητα, μοντέλο ανάπτυξης
- 6 Για το κατάλληλο επιχειρηματικό μοντέλο του Θριασίου - ΟΣΕ
 - ✓ να ακολουθηθούν οι διεθνείς βέλτιστες πρακτικές σιδηροδρομικών εμπορευματικών κόμβων
 - ✓ να μελετηθεί η δυνατότητα εκτέλεσης υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας στα διερχόμενα φορτία εντός του Θριασίου

Για την εκμετάλλευση των ευκαιριών και την αντιμετώπιση των αδυναμιών το Συμβούλιο Εφοδιαστικής έχει συγκεκριμένες προτάσεις (3/4)

Υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας

- 7 Οι υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας σε φορτία που διέρχονται μέσω της χώρας αποτελούν σημαντικότατο μοχλό ανάπτυξης.
Προτείνεται:
- ✓ Το Υπουργείο Οικονομίας και το Υπουργείο Εξωτερικών να αναλάβουν συστηματικές πρωτοβουλίες για εξευρωπαϊσμό προϊόντων μέσω προστιθέμενης αξίας στην Ελλάδα (σύμφωνα πάντα με τις επιταγές των κανονισμών της ΕΕ)
 - ✓ Να δοθούν κίνητρα για κατάλληλες επενδύσεις σε συναρμολόγηση, επισκευή/rework, «τελειοποίηση», μεταποίηση διεθνών φορτίων
 - ✓ Να γίνει ενδελεχές benchmarking σε χώρες της ΕΕ στις οποίες προσφέρονται παρόμοιες υπηρεσίες (Ιρλανδία, Τσεχία, κλπ)

Για την εκμετάλλευση των ευκαιριών και την αντιμετώπιση των αδυναμιών το Συμβούλιο Εφοδιαστικής έχει συγκεκριμένες προτάσεις (4/4)

Υπηρεσίες τελωνείων

- 8 Για διεθνή φορτία (εκτός ΕΕ), να μελετηθούν κίνητρα και προϋποθέσεις ώστε τα φορτία να τίθενται σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Ελλάδα – 25% του ποσού εκτελωνισμού παραμένει στην Ελλάδα
 - ✓ **Ταχείες διαδικασίες εκτελωνισμού:** Λιγότεροι δειγματοληπτικοί έλεγχοι, εστίαση σε διαδικασίες self assessment και ελέγχους εκ των υστέρων
 - ✓ **Πρότυποι δασμοί ανά κατηγορία αγαθών** (και σχετική υποστήριξη του προσωπικού του τελωνείου, περιορίζοντας την ανάγκη για προσδιορισμό δασμών ανά περίπτωση)
 - ✓ **Ηλεκτρονικοποίηση** του συνόλου των διαδικασιών, ώστε να συμπεριλάβει και άλλες Υπηρεσίες ή φορείς που εμπλέκονται στην εισαγωγή και εξαγωγή εμπορευμάτων (single window)